

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความก้าวหน้าของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา
พ.ศ. 2560 ในการแก้ปัญหานี้นอกระบบ

Factors Influencing the Progress of the Excessive Interest Rate
Prohibition Act, B.E. 2560 in Solving Informal Debt Problems

วรเทพ สิริเฉลิมสุข¹ ฌาน เรืองธรรมสิงห์²

Worathep Sirichalermasuk, Charles Ruangthamsing

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาความก้าวหน้าของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ในการแก้ปัญหานี้นอกระบบซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คำแนะนำแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ในการใช้กฎหมายพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ(Key informants) โดยเลือกการสัมภาษณ์แบบเฉพาะเจาะจงและทำการสัมภาษณ์แบบทางการกับกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการใช้บังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ มีการสัมภาษณ์ จำนวน 4 คน ได้แก่ หัวหน้าคณะร่างพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 1 คน ผู้บริหารศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม 1 คน และเจ้าหน้าที่ในศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม 2 คน ลักษณะการสัมภาษณ์จะเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการบังคับใช้กฎหมายและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้นอกระบบได้เท่าที่ควรจะเป็นเนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดได้ประกอบกับการขาดความร่วมมือจากลูกหนี้ในชั้นสอบสวนทำให้กระบวนการในการสอบสวนเกิดอุปสรรคประกอบกับกฎหมายยังไม่ได้ครอบคลุมถึงการให้กู้ยืมนอกระบบผ่านระบบเทคโนโลยีส่งผลให้การเอาผิดแก่เจ้าหน้าที่ทำได้ยุ่งยากมากขึ้นรวมถึงการขาดบุคลากรที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยเหลือลูกหนี้ส่งผลโดยตรงต่อการบังคับตามกฎหมายในการคุ้มครองลูกหนี้ตามสัญญาจึงเห็นสมควรในการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อให้การคุ้มครองลูกหนี้เกิดประสิทธิภาพให้มากที่สุด

คำสำคัญ: นี้นอกระบบ; ดอกเบี้ยเกินอัตรา; ความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้าง

Received: 2022-03-30 Revised: 2022-05-15 Accepted: 2022-05-30

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, Graduate Student in Master of Public Administration, Graduate School Khon Kaen University. Corresponding Author e-mail: Waratheps@kkumail.com

² สาขารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , Public Administration, Graduate School Khon Kaen University

Abstract

This research studied the progress of the Excessive Interest Rate Prohibition Act, B.E. 2017 (2017), in solving informal debt problems. This was intended to provide guidance on solving the problems and obstacles of the authorities in applying the laws of the excessive interest rate prohibition act, B.E. 2017 (2017). It was qualitative research by collecting data from in-depth interviews from key informants. It selected specific interviews and conducted formal interviews with a sample related to the enforcement of this law. It included four interviews which were the head of the excessive interest rate prohibition act, B.E. 2017 (2017), an administrative person and two staff from an assistance center for the debtor unjustified. The interview was an open-ended question about progress in law enforcement and various obstacles. The results showed that the excessive interest rate prohibition act, B.E. 2017 (2017), had not solved the problem of informal debt as much as it should have. Because government officials cannot pursue criminal charges against the perpetrators. The lack of cooperation from debtors in the inquiry has also hindered the process of the investigation. The law also does not cover informal lending through technology systems, resulting in more cumbersome mistreatment of creditors. There has also been the lack of personnel to be in charge of helping debtors directly. Therefore, it is appropriate to resolve the issue in order to ensure that debtor protection is as effective as possible.

Keywords: Informal Debt; Over-rate Interest; Structural Inequality

บทนำ (Introduction)

ปัญหาหนี้ในระบบเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมไทยมาอย่างช้านานซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำของสังคม ยิ่งประชาชนมีรายได้น้อยปัญหาหนี้ในระบบยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นเนื่องจากประชาชนมีความจำเป็นที่จะต้องหาแหล่งเงินกู้มาเพื่อใช้เป็นเงินทุนสำหรับการใช้ชีวิตประจำวันและการลงทุนรวมถึงเพื่อความอยู่รอด แต่ในขณะเดียวกันเงินกู้ในระบบซึ่งเป็นการกู้ยืมเงินโดยไม่มีหลักประกันมักจะมาควบคู่กับอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดรวมถึงวิธีการในการติดตามทวงถามหนี้ที่ใช้วิธีการบังคับชำระหนี้โดยใช้กำลังโดยไม่ผ่านกระบวนการฟ้องร้องบังคับคดีกันทั้งศาล เหตุผลประการสำคัญที่ทำให้ปัญหาหนี้ในระบบยังเกิดขึ้นในสังคมไทยคือ การที่ลูกหนี้ยังมีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาแหล่งเงินกู้ในระบบเหล่านี้แม้โดยสภาพลูกหนี้จะรู้ถึงผลที่จะตามมาภายหลังจากการก่อหนี้และผลกระทบจากการติดตามทวงถามหนี้ในระบบแต่ก็จำยอมที่จะต้องก่อหนี้ขึ้นเพราะหนี้ในระบบเป็นหนึ่งในหนทางที่มีอยู่จำกัดของประชาชนที่มีรายได้น้อย

อย่างไรก็ตามปัญหานี้มีนอกระบบดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับประชาชนคนไทยผู้บริหารประเทศในทุกยุคทุกสมัยพยายามที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าวผ่านการออกกฎหมายควบคุมการเรียกดอกเบี้ยเงินอัตราโดยกำหนดให้การเรียกดอกเบี้ยเงินอัตราเป็นโมฆะและเจ้าหน้าที่อาจมีความรับผิดชอบในทางอาญาแต่ดูเหมือนว่าแม้จะมีการใช้บังคับกฎหมายดังกล่าวแต่ในทางปฏิบัติกับพบว่ากฎหมายที่มีการควบคุมการห้ามเรียกดอกเบี้ยเงินอัตราดังกล่าวกลับไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการก่อหนี้ในระบบได้จนนำมาซึ่งการแก้ไขปรับปรุงและบัญญัติกฎหมายฉบับใหม่ที่ใช้ในการควบคุมการเรียกดอกเบี้ยเงินอัตราคือพระราชบัญญัติว่าด้วยการห้ามเรียกดอกเบี้ยเงินอัตราปีพุทธศักราช 2560 หลังจากกฎหมายฉบับนี้มีการประกาศใช้มาเป็นเวลา 5 ปีด้วยความหวังเป็นอย่างยิ่งว่ากฎหมายฉบับนี้จะมีความหวังในการแก้ไขปัญหาการก่อหนี้ในระบบของประชาชนใน ควบคู่กับการทำงานของกระทรวงยุติธรรมซึ่งมีการจัดตั้ง “ศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ลูกหนี้ในระบบได้รับความช่วยเหลือและได้รับคำแนะนำในด้านกฎหมายเพื่อการเข้าถึงความยุติธรรมและการใช้กฎหมายบังคับกับนายทุนผู้ให้กู้หนี้ นอกระบบโดยไม่มีค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือและกระทรวงยุติธรรมเห็นว่าสถานการณ์หนี้ในระบบรุนแรงมากขึ้นขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนการแก้ปัญหานี้ในระบบควรที่จะศึกษาและพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาผลของการออกกฎหมายฉบับใหม่และการจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวเพื่อแก้ไขปัญหาคูยืมเงินนอกระบบของประชาชนกลับพบว่าการแก้ไขปัญหายังประสบกับอุปสรรคในทางปฏิบัติหลายประการทั้งในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์ช่วยเหลือประชาชนจึงนำมาซึ่งการศึกษาวิจัยฉบับนี้เพื่อทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเงินอัตราปีพุทธศักราช 2560 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางในการช่วยเหลือประชาชนให้เกิดประสิทธิภาพให้มากที่สุดเพื่อให้การแก้ไขปัญหาคูยืมเงินนอกระบบของประเทศไทยสามารถประสบความสำเร็จได้ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าหลังจากที่มีพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเงินอัตรา พ.ศ. 2560 ในการแก้ปัญหานี้ในระบบ
2. เพื่อศึกษาว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบใช้พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเงินอัตรา พ.ศ. 2560 สามารถช่วยแก้ปัญหานี้ในระบบได้จริงหรือไม่
3. เพื่อให้คำแนะนำแนวทางในการแก้ปัญหานี้และอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ในการใช้กฎหมายพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเงินอัตรา พ.ศ. 2560

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยนี้ คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยในทางสังคมศาสตร์ โดยการศึกษาเฉพาะกรณี เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ในการช่วยเหลือลูกหนี้ (Case study method) ซึ่งเป็นการวิจัยแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ได้เนื้อหาเชิงลึก มีเหตุผลและเชื่อถือได้ โดยอาศัยข้อมูลจริงตั้งแต่ที่มาของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 และ การลงพื้นที่เพื่อสอบถามกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) โดยจะเลือกการสัมภาษณ์แบบเฉพาะเจาะจง และทำการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ โดยนัดล่วงหน้าในการสัมภาษณ์รายบุคคลโดยใช้เวลาคนละประมาณ 1 ชั่วโมง เพราะต้องให้ผู้ให้ข้อมูลเล่าถึงประสบการณ์ของตนเองในส่วนของคำถามจะอยู่ในกรอบการถามในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับความก้าวหน้า พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่ในศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้ และประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยใช้แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview form) จำนวน 4 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview Form)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) โดยในการสัมภาษณ์จะมีคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความก้าวหน้าของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 เพื่อใช้ในการพูดคุย สอบถาม สังเกต ในการสัมภาษณ์เป็นการสนทนาซักถามอย่างมีจุดหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ผู้วิจัยต้องการโดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะช่วยอธิบายความก้าวหน้าของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 ให้เข้าใจมากขึ้น ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นข้อคำถามแบบปลายเปิด คำถามการสัมภาษณ์จะเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราพุทธศักราช 2560 เพื่อสามารถควบคุมทิศทางและอาหารการสัมภาษณ์ในเรื่องที่ต้องการทราบและให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถให้ข้อมูลได้อย่างอิสระ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การดำเนินการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้มาวิเคราะห์ให้ได้ใจความ สำคัญเพื่อใช้ในการตอบคำถามการวิจัยในส่วนของผู้วิจัยต้องการศึกษาความก้าวหน้าของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกิน พ.ศ.2560 ในการแก้ปัญหาหนี้ในระบบ ขั้นตอนนี้จึงสำคัญมาก ก่อนผู้วิจัยจะลงมือวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงความเป็นมาของพระราชบัญญัติ

ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 และทำการสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการนำความรู้จากผู้มีประสบการณ์จริงและรู้ในเรื่องนั้นจริงโดยผู้วิจัยนั้นจะนำข้อมูลที่วิเคราะห์มาเรียบเรียงอธิบายให้เข้าใจถึงสาเหตุการเกิดพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 และหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ปัญหาหนี้้นอกระบบและช่วยเหลือลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 นี้ โดยวิเคราะห์จากหนังสือ เอกสาร การสัมภาษณ์ เพื่อนำมาสรุปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ความก้าวหน้าของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ในการแก้ปัญหาหนี้้นอกระบบโดยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary analysis) โดยการทบทวนวรรณกรรม ศึกษาความเป็นมาของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ค้นคว้าข้อมูลจาก หนังสือ ตำรา บทความ คำสั่งกระทรวงยุติธรรม

ขั้นตอนที่ 2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้ ได้รับความเป็นธรรมจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อค้นพบและมาทำการสรุปสาระสำคัญของความก้าวหน้าของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 3 ให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์และขอคำแนะนำกับท่านอาจารย์เพื่อให้งานวิจัยออกมามีคุณภาพมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 4 เรียบเรียงงานวิจัยและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลจากการศึกษาวิจัยพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความก้าวหน้าของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ในการแก้ปัญหาหนี้้นอกระบบ ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในการใช้กฎหมาย

1.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีการใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

ภายหลังจากที่ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ให้ มีการเพิ่มความผิดแพ่งและทางอาญาเพิ่มขึ้นเนื่องมาจากปัจจุบันปัญหาเจ้าหน้าที่มีการเรียกดอกเบี้ยที่สูงเกินจริงกว่าที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ คือ ร้อยละ 15 ต่อปี และมีการใช้กำลังรุนแรงในการทวงถามหนี้ ช่มชู้ คนรอบตัวของลูกหนี้ถึงแม้มีการแก้ไขกฎหมายให้มีโทษสูงขึ้นแต่ปัญหาหนี้้นอกระบบก็มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเพราะมาจากปัจจัยที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในการใช้กฎหมาย หมายถึงลักษณะพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนในการสั่งฟ้องในกรณีที่เห็นว่ามีกรกระทำความผิดการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราแต่ในปัจจุบันตำรวจยังไม่มีการสั่งฟ้องดำเนินคดีทางอาญากับเจ้าหน้าที่อย่างจริงจังและส่วนมากจะมองเป็นปัญหาในทางแพ่ง โดยส่วนมากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีการบังคับใช้อย่างจริงจังโดยตำรวจจะคิดว่าเป็นสัญญา ในทางแพ่งการที่ลูกหนี้กู้เจ้าหน้าที่นอกระบบมานั้นก็ต้องเป็นไปตามสัญญาและรู้อยู่แล้วว่าดอกเบี้ยสูงกว่า กฎหมายที่กำหนด

แต่ก็ยังไปกู้มากก็ต้องรับผิดชอบในผลของการกระทำซึ่งแสดงให้เห็นถึงการใช้ กฎหมายขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายโดยเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 คือ เพื่อบังคับใช้กฎหมายในการลดความเหลื่อมล้ำและคุ้มครองผู้ด้อยโอกาสจากการถูกเอารัดเอาเปรียบอย่างไม่เป็นธรรมและเพื่อให้มีบทกำหนดโทษที่เหมาะสมในการเป็นเครื่องมือสำคัญให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐกับไม่ได้ใช้กฎหมายช่วยเหลือลูกหนี้ในการเอาผิดกับเจ้าหนี้ และหลายครั้งตำรวจจะบอกกับลูกหนี้หรือศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนว่ายังไม่พบการกระทำความผิดอาจเนื่องมาจากยังไม่มีความเข้าใจในตัวพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ที่แก้ไขใหม่และยังคิดว่าไม่มีโทษในทางอาญาเหมือนเมื่อก่อนเพราะเข้าใจว่าเป็นสัญญาในทางแพ่ง

1.2 เจ้าหน้าที่ของรัฐกับเจ้าหนี้ในท้องถิ่นมีความสนิทสนมกัน

โดยเฉพาะสังคมต่างจังหวัดอิทธิพลของเจ้าหนี้ในท้องถิ่นนั้นก็มีความสำคัญที่ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความเกรงใจโดยกลุ่มเจ้าหนี้ก็จะป็นนายทุนคนเก่าแก่และมีอิทธิพลในท้องถิ่นนั้นและจะเห็นได้ว่าบางที่เจ้าหน้าที่ของรัฐก็มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดหรือมีส่วนในการสนับสนุนในการกระทำความผิด เจ้าหนี้มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายมากทำให้หาช่องว่างเพื่อไม่ให้ถูกเอาผิดและอยากต่อการนำสืบคดีอย่างมากทำให้หลายครั้งเมื่อคดีขึ้นชั้นศาลก็สิ้นสุดโดยการรอลงอาญาหรือแม้แต่การไม่พบการกระทำความผิดตั้งแต่ชั้นตำรวจทำให้บางครั้งในการช่วยเหลือลูกหนี้ต้องมีการให้ตำรวจต่างพื้นที่เข้าช่วยเหลือลูกหนี้เพราะไม่ได้มีความเกรงใจต่อกันง่ายต่อการเอาผิดเจ้าหนี้

2. ปัจจัยลักษณะพฤติกรรม

ปัจจัยลักษณะพฤติกรรมของลูกหนี้ที่ทำให้ลูกหนี้หันมากู้หนี้ยืมสินนอกระบบเนื่องจากไม่มีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินกู้เมื่อไม่สามารถกู้แหล่งเงินกู้ในระบบได้จึงต้องหันไปกู้หนี้ยืมสินนอกระบบถึงแม้ดอกเบี้ยหนี้ยืมสินนอกระบบจะมากกว่าแต่มีความจำเป็นต้องพึ่งพาแหล่งเงินกู้นอกระบบและลูกหนี้ต้องกู้หนี้ยืมสินนอกระบบการไม่มีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินกู้สาเหตุมาจาก

2.1 การขาดคุณสมบัติในการกู้ของลูกหนี้เนื่องจากลูกหนี้ขาดสินทรัพย์ในการค้ำประกันหรือขาดบุคคลในการค้ำประกันไม่มีเหตุผลอันสมควรในการขอกู้ยืมเงินและไม่เข้าหลักเกณฑ์ในการให้กู้ของแหล่งเงินทุนสถาบันการเงินและลูกหนี้บางรายอาจมีประวัติในการชำระหนี้ไม่ดีทำให้ไม่สามารถกู้เงินใหม่กับสถาบันการเงินในระบบได้

2.2 การเข้าถึงแหล่งเงินกู้ในระบบมีความยุ่งยาก การกู้หนี้ยืมสินนอกระบบมีหลายขั้นตอนในการขอกู้ยืมเงินทำให้ประชาชนตัดสินใจกู้หนี้ยืมสินนอกระบบ สาเหตุมาจาก มีความสลับซับซ้อน กระบวนการมีความยุ่งยากและต้องใช้เอกสารจำนวนมากในการดำเนินเรื่องในการขอกู้ยืมเงิน ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินต้องการใช้เงินด่วนการกู้ในระบบจึงไม่ตอบโจทย์ในการกู้ยืมเงินของลูกหนี้ทำให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยต้องหันไปพึ่งแหล่งเงินกู้หนี้ยืมสินนอกระบบเพราะมีความสะดวกรวดเร็วสามารถได้เงินกู้ภายใน 1 วันใช้เอกสารแค่บัตรประชาชนกับเบอร์ติดต่อ

2.3 ลูกหนี้ได้กู้หนี้ในระบบเต็มวงเงินแล้วการกู้หนี้ในระบบเต็มวงเงินแล้วจึงไม่สามารถกู้ได้กับสถาบันการเงินอีก ทำให้ต้องพึ่งพาแหล่งเงินกู้ในระบบแม้จะมีอัตราเงินกู้ที่สูงกว่าแต่สามารถกู้ได้ทันทีโดยไม่ถามถึงประวัติเงินกู้ที่ผ่านมาทำให้ลูกหนี้บางคนมีเจ้าหนี้ระบบถึง 10 รายหรือมากกว่านั้น การแก้ปัญหาหนี้ในระบบตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 พฤติกรรมของลูกหนี้ก็มีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดปัญหาเพราะถ้าหากลูกหนี้มีพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่างเหมาะสมไม่ฟุ่มเฟือยไม่กู้หนี้ยืมสินถ้าไม่จำเป็นปัญหาการก่อหนี้ในระบบล้วนเกิดจากนิสัยส่วนตัวของลูกหนี้เองที่ต้องการใช้จ่ายเงินจำนวนมากกว่ารายได้ที่หามาได้จนนำไปสู่การแสวงหาทางกู้หนี้ในระบบซึ่ง ลักษณะนิสัยของลูกหนี้ ได้แก่ นิสัยการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยใช้จ่ายสิ่งของที่ไม่จำเป็นซื้อสินค้าราคาแพงนิสัยยึดติดกับวัตถุนิยมตามกระแสของโลก ลูกหนี้ขาดการวางแผนในการใช้จ่ายเงินของตัวเองและลูกหนี้ไม่ได้คำนึงถึงผลเสียของการกู้หนี้ในระบบและขาดความรู้ด้านกฎหมายเพราะหากกลุ่มลูกหนี้มีเข้าใจ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 มีการแจ้งการกระทำผิดเมื่อพบเห็นปัญหานั้นระบบก็ควรจะน้อยลงเนื่องจากลูกหนี้เองก็มีความประสงค์ต้องการที่จะกู้หนี้กับเจ้าหนี้ย่อยแล้วทำให้มีแค่ส่วนน้อยที่มาร้องทุกข์กับตำรวจหรือศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมทำให้เกิดผู้เสียหายในทางคดีไม่มากนักถึงแม้ลูกหนี้จะยินยอมมาให้การแต่เนื่องจากระบบการดำเนินคดีทางศาลของประเทศไทยเป็นระบบกล่าวหาเวลาในชั้นสอบสวนก็พูดความจริงแต่เมื่อเจ้าหนี้มาคุ้ยแฉจาประนีประนอมกันนอกรอบโดยลดต้นลดดอกเบี้ยหรือไม่เอาดอกเบี้ยแล้วจ่ายแค่เงินที่กู้คืนมาทำให้ลูกหนี้ยินยอมจะกลับคำให้การ ในชั้นศาลเพราะลูกหนี้เองก็ไม่อยากมีปัญหากับเจ้าหนี้ในท้องถิ่นที่มีอิทธิพลมากบางครั้งลูกหนี้ที่ ยินยอมเจรจากับเจ้าหนี้และให้การช่วยเหลือเจ้าหนี้ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินคดีอย่างมาก

3. ปัจจัยในตัวกฎหมายพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ที่ยังไม่สอดคล้องกับปัจจุบันหนี้ในระบบในปัจจุบันมีความหลากหลายรูปแบบมากขึ้นเพราะมีอินเทอร์เน็ตทำให้เข้าถึงกันได้ง่ายในการกู้ยืมเงินหนี้ในระบบ ปัจจุบันการกู้ผ่านแอปเงินกู้ได้รับความนิยมมากที่สุดและการกู้ในลักษณะแก๊งหมวกกันน็อกก็ยังมีอย่างต่อเนื่องกฎหมายพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 ยังมีปัญหาในเรื่องการการตามไม่ทันในเทคโนโลยีและไม่มีบัญญัติความผิดการใช้เทคโนโลยีในการให้กู้เงินและการไม่แบ่งลักษณะของผู้กระทำความผิดที่ชัดเจนในลักษณะองค์กรอาชญากรรมกฎหมายเองต้องเพิ่มโทษลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นเครือข่ายหรือขบวนการเพราะปัจจุบันเป็นองค์กรอาชญากรรมแล้ว

3.1 ปัญหาเจ้าหนี้แอปเงินกู้

สาเหตุที่แอปเงินกู้ได้รับความนิยมจากลูกหนี้มากที่สุดเนื่องจากโหลดง่ายโดยในปัจจุบันมีแอปพลิเคชันปล่อยกู้ระบบอย่างน้อย 52 แอปเงินกู้ บนเพลย์สโตร์มีทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยมีคำสำคัญในการค้นหา เช่น Loan Cash Money เงินด่วน, เงินกู้ และแอปเงินกู้นั้น โอนไวไม่ต้องเจอหน้าเจ้าหนี้ โอนเงินการกู้ให้ทางออนไลน์และจ่ายชำระทางออนไลน์ทำให้ลูกหนี้มี ความสบายใจในภาวะเศรษฐกิจในยุค Covid-19 กลายเป็นช่องทางเงินด่วนเพื่อให้รอดพ้นจาก

สถานการณ์ปัญหาระยะสั้นแต่ลูกหนี้ไม่ได้คำนึงถึงผลที่จะตามมาหลังกู้เงินผ่านแอป โดยการกู้เงินผ่านแอปนั้นจะมีการดึงรายชื่อผู้ติดต่อในโทรศัพท์มือถือโดยลูกหนี้จะต้องกดเข้าลิงค์ที่ให้ไว้เพื่ออนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลและข้อมูลที่เจ้าหนี้ได้ไปมีทั้งภาพถ่ายข้อมูลใน line Facebook Mail โดยจะมีการให้กรอก ข้อมูลส่วนตัว พร้อมแนบรูปถ่าย รูปบัตรประชาชน รวมถึงกรอกเลขที่บัญชีธนาคารเพื่อโอนเงินให้เมื่อเจ้าหนี้ได้ข้อมูลแล้วจะมีการตรวจสอบก่อนอนุมัติและมีการหักค่าธรรมเนียมอย่างน้อย 35%

3.2 ปัญหาเจ้าหนี้แก๊งหมวกกันน็อค

พฤติการณ์รูปแบบกลุ่มปล่อยเงินกู้หนึ่งนอกระบบเรียกกันทั่วไปว่า “แก๊งหมวก กันน็อค” เพราะมีการใช้มอเตอร์ไซด์เป็นพาหนะและสวมใส่หมวกกันน็อคเพื่อไม่ให้เห็นหน้าในการเดินทางปล่อยเงินกู้และตามทางหนี้แก๊งเหล่านี้จะเป็นนายทุนต่างถิ่นที่เข้ามาปล่อยกู้ในพื้นที่ในเขตชุมชนโดยจะมีลูกน้องเยาวชนคนต้องโทษในการทวงหนี้ โดยจะมีการนำป้ายประกาศติดตามเสาไฟฟ้า ตู้โทรศัพท์ ร้านสะดวกซื้อ เพื่อให้ง่ายต่อการพบเห็นส่วนใหญ่ลูกหนี้จะเป็นพ่อค้า แม่ค้าในตลาดหรือคนในชุมชนพื้นที่นั้น

แก๊งหมวกกันน็อคมีลักษณะเป็นการปล่อยเงินกู้เงินรายวันโดยไม่มีการทำสัญญาอาจใช้วิธียึดบัตรเครดิต บัตรประชาชน หรือยึดบัตรของคนที่ยืมที่ค้ำประกัน ส่วนใหญ่เป็นการปล่อยกู้ให้กับพ่อค้า แม่ค้าในตลาด แก๊งเหล่านี้กระจายอยู่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศโดยหลายๆแก๊งมีแหล่งเงินทุนจากทุนใหญ่เจ้าเดียวกันกลไกของแก๊งหมวกกันน็อคนั้นมีอยู่ 2 วิธีคือ

1) การคิด “ดอกลอย” ยกตัวอย่างให้กู้ 90,000 บาท คิดดอกเบี้ยร้อยละ 10 ต่อเดือนซึ่งเท่ากับเดือนละ 9,000 บาท ก็จะทำให้ลูกหนี้ส่งดอกเบี้ยเดือนละ 9,000 บาทไปเรื่อย ๆ จนกว่าลูกหนี้จะมีเงินต้นครบ 90,000 บาทมาใช้คืนซึ่งเป็นไปได้ยากมากส่งผลให้ลูกหนี้ไม่สามารถหลุดจากการเป็นหนี้ได้และต้องส่งเงินให้เจ้าหนี้มากกว่าเงินต้นที่กู้ยืมมาหลายเท่า หรือต้องไปกู้หนี้ใหม่มาใช้หนี้เก่าซึ่งส่วนใหญ่เป็นการกู้ในวงเงินที่มากกว่าเดิม

2) “ลั้ม เงินส่ง 24 วัน” ยกตัวอย่าง เงินกู้ 20,000 บาท คิดดอกเบี้ย 4,000 บาท รวมเป็น 24,000 บาท ให้ผ่อนชำระเป็นเวลา 24 วัน วันละ 1000 บาท ระหว่างที่ผ่อนชำระหากวันใดวันหนึ่งลูกหนี้ไม่สามารถส่งเงินได้ เจ้าหนี้จะยกเลิกเงินที่ส่งมาแล้วทั้งหมดเท่ากับศูนย์หรือที่เรียกกันว่า “ลั้ม” และลูกหนี้ต้องกลับมาเริ่มต้นนับหนึ่งใหม่ในการผ่อนชำระ ซึ่งวิธีนี้ทำให้ลูกหนี้จำนวนมากไม่สามารถหลุดจากการเป็นหนี้ได้ (วิชัย สุวรรณประเสริฐ, 2560) ปัญหาของแก๊งหมวกกันน็อคทำในลักษณะองค์กรอาชญากรรมมีการข่มขู่ทำร้ายหรือเข้ามาคั่นข้าวของภายในบ้านเสียหาย และมีทำร้ายร่างกายในกรณีที่ไ้มยอมชำระหนี้หรือบางที่มีการเปลี่ยนสัญญาจำนวนเงินกู้เพิ่มมากกว่าที่ได้รับมาจริงทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถหลุดจากการเป็นหนี้นอกระบบได้

3.3 พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 เนื้อหาสาระสำคัญอยู่ในมาตรา 4 สาระสำคัญมีเพียง 3 เรื่องในการเข้าองค์ประกอบความผิด มาตรา 4 บัญญัติว่า บุคคลใดให้บุคคลอื่นกู้ยืมเงินหรือกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะ เป็นการ อำพรางการให้กู้ยืมเงินโดยมีลักษณะอย่างใด

อย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

(1) เรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้

(2) กำหนดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่องจำนวนเงินกู้หรือเรื่องอื่น ๆ ไว้ในหลักฐาน การกู้ยืมหรือตราสารที่เปลี่ยนมือได้เพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

(3) กำหนดจะเอาหรือรับเอาซึ่งประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบี้ยไม่ว่าจะเป็นเงินหรือสิ่งของหรือโดยวิธีการใด ๆ จนเห็นได้ชัดว่าประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากเกินส่วนอันสมควรตามเงื่อนไขแห่งการกู้ยืมเงินจะเห็นได้ว่าไม่มีการพูดถึงการให้กู้ยืมในลักษณะแอฟเงินกู้ทำให้ปัญหาแอฟเงินกู้ไม่ได้รับการแก้ไขในกฎหมายพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 ในความเป็นจริงแอฟ เงินกู้ออกปัญหาอย่างมากต้องได้รับการแก้ไขโดยเร็วที่สุดควรเพิ่มบทลงโทษเพิ่มขึ้นกับเจ้าหนี้แอฟเงินกู้ เพราะปัจจุบันแอฟเงินกู้ได้รับความนิยมมากที่สุด

กลุ่มนายทุนที่ทำสัญญาเอาเปรียบกฎหมายพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 สามารถแก้ปัญหากการกู้ ในลักษณะการอำพรางเงินกู้ได้ลักษณะการกู้กับกลุ่มนายทุนนั้น เจ้าหนี้จะเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นโดย ลูกหนี้จะเข้ามาขอกู้กับนายทุนเอง ส่วนมากลูกหนี้จะมีอาชีพเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินโดยมีการทำ สัญญานิติกรรมขายฝาก การขายฝากนั้นกรรมสิทธิ์ในที่ดินโอนไปให้เจ้าหนี้แล้วแต่ลูกหนี้สามารถ ไถ่ถอนคืนได้ มีการทำสัญญาไถ่ถอนระยะสั้นส่งผลให้ลูกหนี้ไม่สามารถหาเงินมาไถ่ถอนคืนที่ได้ทันทำให้ลูกหนี้ต้องมูลค่าที่ดินที่ขายฝากมีราคามากกว่าเงินตัวอย่างอย่างเช่น ลูกหนี้ขอกู้เงินกับเจ้าหนี้ 600,000 บาท เจ้าหนี้จึงบอกให้ทำสัญญาขายฝากแต่ความจริงคือสัญญากู้เงินเป็นการอำพรางนิติกรรม โดยในสัญญาขายฝากที่ดินมูลค่า 1,000,000 แล้วกำหนดวันไถ่ถอนภายใน1ปี แต่ระหว่างการไถ่ถอน ลูกหนี้ต้องส่งดอกเบี้ยให้เจ้าหนี้ เดือนละ 30,000 จะเห็นได้ว่าเจ้าหนี้มีการเรียกดอกเบี้ยทุกเดือนแต่ใน สัญญาขายฝากไม่สามารถเรียกดอกเบี้ยได้เพราะดอกเบี้ยของสัญญาขายฝากรวมอยู่ในสินไถ่แล้วจึงเข้าในลักษณะอำพรางนิติกรรมถือว่าสัญญาเป็นโมฆะในพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 ไม่ได้มีการแบ่งประเภทเจ้าหนี้เอาไว้ซึ่งถ้ามีการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ก็ถือว่ามีความผิดตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ในความเป็นจริงเจ้าหนี้ในระบบนั้นมีหลายประเภท คนรู้จักปล่อยกู้กันเอง แก๊งหมวกกันน็อค ปล่อยกู้ทางออนไลน์แอฟฟลิเคชั่น การที่คนรู้จักปล่อยกู้หรือญาติมิตรปล่อยให้กู้ควรที่จะมีบทลงโทษที่ แตกต่างกับการกู้แก๊งหมวกกันน็อคหรือกู้ผ่านแอฟฟลิเคชั่น สาเหตุความรุนแรงของแก๊งหมวกกันน็อค หรือแอฟฟลิเคชั่นมีมากกว่าก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมที่จะตามมาทั้งจาก การทวงหนี้ การทำลาย ทรัพย์สินและการทำร้ายร่างกายลูกหนี้ผู้ค้าประกันของลูกหนี้ การประจานในโลกออนไลน์หรือการทวงถามจากคนรู้จักของลูกหนี้ควรมีการเพิ่มลักษณะการกระทำความผิดเจ้าหนี้แก๊งหมวกกันน็อคและเจ้าหนี้แอฟฟลิเคชั่น

4. ปัจจัยด้านหน่วยงานของรัฐในการช่วยเหลือลูกหนี้

หน่วยงานหลักที่ช่วยเหลือลูกหนี้ในการใช้พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ในการแก้ปัญหานี้ในระบบ คือ

4.1 ศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้ความเป็นธรรมสำนักเลขาธิการกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรมจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้ความเป็นธรรมเป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่ออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจเฉพาะที่เกี่ยวกับปัญหานี้ในระบบดังนี้

1) เป็นหน่วยงานกลางสำหรับแจ้งปัญหาการพิจารณาแนวทางช่วยเหลือสำหรับผู้ได้รับความเดือดร้อนและไม่ได้รับความเป็นธรรมจากปัญหานี้สืบทอดประชาชน

2) ให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อนและไม่ได้รับความเป็นธรรมจากปัญหานี้สืบทอดประชาชน

3) การตรวจสอบข้อเท็จจริงการประสานงานการปฏิบัติกับหน่วยงานส่วนราชการทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงยุติธรรมดำเนินการติดตามมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายการอำนวยความสะดวกตามกรอบแห่งกฎหมาย

4) ดำเนินการสืบสวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน

4.2 ปัญหาหน่วยงานศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้ความเป็นธรรม

ในปัจจุบันศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้ความเป็นธรรมมีบุคลากรน้อยและขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาหนี้ในระบบสาเหตุมาจากไม่ใช่หน่วยงานตามโครงสร้างหลักของกรมสอบสวนคดีพิเศษและมีบุคลากรน้อย แต่งานที่รับผิดชอบคือการให้คำปรึกษาแนะนำให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ทั้งประเทศและขาดความต่อเนื่องในการช่วยเหลือลูกหนี้เพราะเนื่องจากไม่มีบุคลากรทำให้ไม่สามารถติดตามช่วยเหลือของลูกหนี้ได้ตลอดปัจจุบันเพียงแต่ประสานเรื่องให้กับตำรวจแต่ถ้าในกรณีที่ลูกหนี้ได้รับความเดือดร้อนหลายร้อยคน ศูนย์ศูนย์ช่วยเหลือ ลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้ความเป็นธรรมก็จะลงพื้นที่เข้าไปช่วยเหลือเนื่องจากมีผู้เสียหายจำนวนมากในกรณีที่ปัญหาหลายที่และผู้เสียหายจำนวนมากเหมือนกันจะต้องมีการเลือกลงพื้นที่ไปช่วยเหลือเพราะไม่สามารถไปช่วยเหลือได้ทั้งหมดทำให้หลายครั้งลูกหนี้บางกลุ่มไม่ได้รับความช่วยเหลือศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้ความเป็นธรรมควรที่จะมีการเพิ่มบุคลากรและบุคลากรในศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้จะต้องมีความเชี่ยวชาญในกฎหมายเฉพาะกฎหมายพิเศษพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 และพระราชบัญญัติทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ตามโครงสร้างหลักไม่ใช่หน่วยงานตามนโยบายและควรที่จะเพิ่มบุคลากรลักษณะการแก้ไขปัญหาอย่าง ยั่งยืนโดยการให้ความรู้ให้กับลูกหนี้เพื่อไม่ให้ลูกหนี้กับไปกู้หนี้ในระบบอีก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการมนุษย์ ของ มาสโลว์ (Maslow) สำหรับการวิจัยเรื่องความก้าวหน้าของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560ในการ แก้ปัญหานี้ในระบบ ปัจจัยที่เป็นสาเหตุในการกู้หนี้ในระบบเนื่องมาจากพฤติกรรมการใช้จ่ายของ ลูกหนี้ถึงแม้เจ้าหนี้ในระบบจะมีการเรียกดอกเบี้ยแพงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดเอาไว้มากแต่ถ้า ลูกหนี้ไม่ไปกู้ปัญหานี้ในระบบก็ไม่เกิดขึ้นแต่เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจน ทำให้ความ

ต้องการในการกู้ยืมเงินของแต่ละบุคคล ไม่เหมือนกันเพราะมาจากปัจจัยที่แตกต่าง ฐานะทาง บ้าน ครอบครัวย การตอบสนองความต้องการ และหลายครอบครัวไม่มีความสามารถที่จะกู้หนี้ในระบบ ได้ เพราะอาจไม่มีเครดิต หรือ หลักทรัพย์ในการค้ำประกันเมื่อความต้องการในระดับที่ต่ำที่สุดไม่ได้รับการตอบสนอง คือ ความต้องการปัจจัย 4 ความต้องการทางร่างกาย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโลก ที่อยู่อาศัย และเมื่อความต้องการในปัจจัย 4 ได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็มีความต้องการที่สูงขึ้นการ กู้เพื่อมาซื้อสร้างบ้านในการสร้างความปลอดภัย หรือ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินทำให้ลูกหนี้เกิดความ จำเป็นเร่งด่วนที่ต้องใช้เงินคนในครอบครัวป่วยก็ต้องมีการกู้เพื่อเข้าโรงพยาบาลหาหมอ หรือแม้แต่การ ซื้อ ของแบรนด์เนมเพื่อตามกระแสนิยมให้เป็นที่ยอมรับในสังคมปัจจุบันก็ยังมีคนที่คิดแบบนี้อยู่มาก ซึ่งลูกหนี้ขาดการวางแผนในการใช้จ่ายทำให้ไม่สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายของตัวเองได้และการกู้ใน ลักษณะนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ทำให้สถาบันการเงินในระบบไม่ค่อยให้กู้ยืมทำให้หนี้ในระบบจึงเป็น ทางเลือกของคนบางกลุ่มเพื่อตัวเองหรือชีวิตคนในครอบครัวให้สามารถมีชีวิตรอดอยู่ต่อไปได้ หรือ การได้รับการยอมรับ สำหรับการศึกษารวมถึงต้องเข้าใจถึงสาเหตุในการกู้ยืมเงินของลูกหนี้โดยอาศัยทฤษฎีของ มาสโลว์ ในการเข้าใจพฤติกรรมของลูกหนี้ในการกู้หนี้ในระบบของลูกหนี้จึงมีส่วนช่วย ในการเข้าใจลูกหนี้ได้มากขึ้นและปัจจัยลักษณะพฤติกรรมของลูกหนี้มีอิทธิพลส่งผลต่อความสำเร็จของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560ในการแก้ปัญหาหนี้ในระบบซึ่งพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันแม้จะมีการปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราให้มีอัตราโทษที่เพิ่มสูงขึ้นและพยายามหาคนไกลในการแก้ไขปัญหาการก่อหนี้ในระบบดังกล่าวแต่ด้วยบริบททางสังคมและแรงขับเคลื่อนของลูกหนี้ที่ต้องการจะอยู่รอดและต้องการแหล่งเงินทุนเพื่อใช้ในการประทังชีวิตและเพื่อสิ่งจำเป็นและไม่จำเป็นต่างๆ การก่อหนี้ในระบบก็ยังคงดำเนินต่อไปไม่ว่าจะมีบทบัญญัติของกฎหมายเขียนว่าอย่างไรก็ตาม ดังนั้นสิ่งที่เจ้าหน้าที่รัฐจะทำได้มากขึ้นคือการสร้างกลไกที่จะเข้ามาควบคุมปัญหาดังกล่าวได้อย่างแท้จริงเช่นการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาหรือการลงโทษผู้กระทำความผิดทั้งลูกหนี้และเจ้าหน้อย่างเท่าเทียมกันเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการก่อหนี้ในระบบขึ้นซึ่งน่าจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ตัวกฎหมายพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราพ.ศ. 2560 ต้องเพิ่มโทษลักษณะของการกระทำความผิดเจ้าหนี้แก่งหมวกกันน็อคและเจ้าหนี้แอปพลิเคชันที่เป็นเครือข่ายหรือชวอนอาชญากรรม

1.2 เจ้าหน้าที่ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังในกรณีที่พบเห็นการกระทำความผิดตามเจตนารมณ์กฎหมาย

1.3 เจ้าหน้าที่ถ้ามีส่วนร่วมกระทำความผิดหรือสนับสนุนการกระทำความผิดด้วยต้อง ได้รับโทษสูงขึ้นกว่าปกติเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่กระทำผิดเสียเอง

1.4 ลูกหนี้ต้องสามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้กับสถาบันการเงินได้ง่ายและต้องสะดวกรวดเร็ว
ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินและลูกหนี้เองต้องมีความวินัยในการใช้จ่ายและเห็นถึงความร้ายแรงของปัญหาหนี้
นอกระบบ

1.5 ต้องมีองค์กรการแก้ไขปัญหานี้นอกระบบปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานหลักแต่ต่างคนต่าง
ทำเนื่องจากหนี้นอกระบบเป็นเรื่องใหญ่ต้องมีหน่วยหลักในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น

1.6 เจ้าหน้าที่ต้องฝึกทักษะความชำนาญให้รอบรู้กับกฎหมายหลายฉบับในการบังคับใช้
กฎหมาย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยในเชิงพื้นที่ที่หลากหลายและเปรียบเทียบผลการวิจัย

2.2 ควรศึกษาวิจัยเจาะกลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมายโดยตรงและผู้เสียหายที่หลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิต เศรษฐบุตร. (2551). หลักกฎหมายแพ่งลักษณะนิติกรรมและสัญญา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฐานิตา มีลา. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้นอกระบบของชาวบ้าน ในเขตอำเภอปากท่อ
จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ
บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร
- รจนา อินคง. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหานี้นอกระบบไป
ปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- วัชรศม เณิมสุขสันต์. (2558). การบริหารจัดการฐานข้อมูลลูกหนี้เพื่อปัญหาตามลักษณะการเป็น
หนี้นอกระบบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสาธารณะ
วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิชัย สุวรรณประเสริฐ. (2560). คู่มือพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช 2560.
กรุงเทพฯ: เอกพิมพ์ไท.
- เสนีย์ ปราโมช. (2561). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและหนี้. พิมพ์ครั้งที่ 4
กรุงเทพฯ: วิญญูชน.